

Slutplädering som Marit Oscarsson höll i Göteborgs tingsrätt 31 aug-23. Extinction Rebellion Sverige (ur facebook)

I sin slutplädering, som Marit Oscarsson höll i Göteborgs tingsrätt i torsdags, utmanade hon tingsrätten att ha modet att frikänna klimataktivisterna som henne själv. Hon berättade om hon som psykolog vet att man både själv mår bättre av att agera och att barn mår bättre när de ser vuxna agera i en kris. Läs hela hennes plädering nedan.

P.s. Se info om hur du kan hjälpa till med böter längst nere.

"I min sakframställan har jag angett mina sakskaäl till att åtalet bör ogillas: Det pågår en klimatkris som leder till en global hälsokris. Jag hävdar därför nödrätt eftersom vi befinner oss i ett planetärt nödläge. Jag betonade vår grundlagsskyddade demonstrationsfrihet, som bör gå före fossilindustrins intressen och jag lyfte även FN:s rekommendationer att inte lagföra fredliga klimataktivisterna.

Nu vill jag säga något om mig själv och mina personliga skäl. Jag är en vanlig människa som arbetar, betalar skatt och följer lagen - mot att staten garanterar mig och mina närmaste vissa rättigheter, bland dem skydd för liv och hälsa. Detta kallar vi samhällskontraktet. Jag gör min del och staten gör sin. I grundlagen står det "Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer." (Regeringsformen 1 kap 2§) Detta sker inte idag.

Vad jag ser är handlingsförlamade politiker som inte förmår fatta obekväma, men nödvändiga, beslut för att undvika en klimatkatastrof och därmed en samhällskollaps. Regeringen bryter till och med mot grundlagen. Det gör mig arg och förtvivlad. Därmed är samhällskontraktet brutet. Därför protesterar jag genom fredlig civil olydnad. Det är en desperat och förtvivlad handling, inte något jag egentligen vill ägna mig åt.

Jag är mamma till två vuxna söner. De är med mig här idag som stöd. Att skydda sina barn är en förälders främsta uppgift i livet. Det var en enormt stor sorg och skuld när jag för ungefär fem år sedan på allvar började inse att jag, trots tidigare engagemang, ändå inte hade förstått till fullo. Att mina barn och deras generation kanske inte kan räkna med en dräglig framtid. Det kan jag inte acceptera. Med dagens politik går barn och unga en mycket osäker och skrämmande framtid till mötes. Jag blir förtvivlad när jag tänker på hur mycket som redan har gått förlorat och hur människor och andra arter drabbas redan idag.

Hur kan jag se och veta detta utan att göra allt jag kan för att uppmärksamma klimatkatastrofen? Jag måste agera för att kunna se mina söner och andra barn och unga i ögonen och det är väldigt bråttom. Det går inte att invänta nästa val för att göra min röst hörd. Det är mitt ansvar att visa unga att det finns vuxna som tar deras liv och framtid på allvar - till skillnad från många av våra politiker och andra beslutsfattare. Kanske det kan ge lite hopp om att förändring är möjlig, att det finns vuxna som agerar.

Jag är psykolog. Vi vet från psykologisk forskning att en av de saker som hjälper unga människor med klimatångest och andra klimatrelaterade känslor mest är att se vuxna agera. Det hjälper också att själv agera tillsammans med andra, så när jag genomför en aktion ger jag mig själv och andra en möjlighet att må bättre, trots det katastrofala läget. Det är förstås inte huvudskälet till en aktion, men en välkommen bieffekt. Att leva med insikten om hur akut och förtvivlad situationen är är många gånger väldigt tungt. För vi kan inte längre titta bort och fortsätta våra liv som förut.

När klimatforskare gråtande av förtvivlan kedjar fast sig i protest mot att ingen lyssnar, när FN:s generalsekreterare Guterres gång på gång skärper tonläget och pratar om att mänskligheten är på väg mot kollektivt självmord om vi inte samarbetar och agerar omedelbart - vad är en rimlig reaktion då? Är det att följa lagen till punkt och pricka eller är det att göra allt du kan för att larma och bromsa den destruktiva utvecklingen?

För mig och mina medaktivister är svaret glasklart. Vi är brandlarmet som ljuder när alla andra tycks sova eller gå som sömngångare mot stupet. Vi är de som slår in rutan på en bil med ett barn som håller på att kvävas. Vi agerar som man ska göra i en nödsituation.

Du som sitter till doms här idag - vilken är din impuls till handling i den här katastrofsituationen? Det finns mycket du kan göra. Du är en vanlig människa liksom jag, vi älskar livet och vi älskar våra barn och andra som står oss nära. Vi vill dem väl. Vi vill att de ska ha ett drägligt liv, helst lite bättre än så. Ställ dig själva denna fråga. "Vad vill jag svara när mina barn och barnbarn frågar vad jag gjorde - då när det fortfarande fanns tid att agera?" Du har också ett val. Du måste liksom jag ta ansvar för dina beslut och dina handlingar, nu och i framtiden. Som åklagare, domare, som nämndeman och som privatperson.

Jag har valt att agera med fredlig civil olydnad. Det är en välbeprövad metod för att åstadkomma snabb samhällsförändring – vilket vi behöver idag. Civil olydnad är en fråga om moral, ansvarstagande och civilkurage. Civil olydnad kan utövas även på jobbet och i en rättssal. Vad anser du är rimligt och moraliskt rätt? Att döma oss som kämpar för att försvara livet eller att ta ställning för livet och frikänna oss? Civil olydnad är att göra det som är rätt även när det får obekväma konsekvenser. Fatta mod, ge dig själv en chans att se barnen och dig själv i ögonen.

Om det är viktigare för dig att följa lagen till punkt och pricka, utan att våga dig på nya uttolkningar, då kommer du troligen att döma mig. Men om jag har sått ett frö av tvivel och en impuls till handling i någon av er – då har min aktion och denna rättegång varit värt det.

Idag är du kanske modig nog att stå upp för vår rätt att protestera och för de ungas rätt till en dräglig framtid? Du har ett val. För min egen del är jag säker på att historien kommer att frikänna oss, oavsett ert domslut.”

P.s. Det är sannolikt att de åtalade i rättegångarna i torsdags kommer att dömas till böter. Uppskattningsvis kan det handla om totalt cirka 40 000 kr. Om du vill bidra till böterna så är detta mycket välkommet! Du kan swisha till 073-980 18 93 (Marit Fontana Oscarsson) eller ge direkt till XR Sverige genom bankgiro: 306-1116. Oavsett givarsätt så vänligen märk gåvan med ”Fonden”. Om det eventuellt skulle komma in mer än det behövs så kommer pengarna att gå till andra klimataktivisters böter eller till XR-aktiviteter.